

det kun gælder om, at vi skulle gøre, hvad vi kunne, for at fremme Husmandsbevægelsen i det hele taget, saa sympatiserer jeg saa fuldt ud med Tanken; det forekommer mig, at der ikke kan gøres for meget for det, vi kalde Husmandssagen, og jeg tror heller ikke, at nogen kan gøre mere eller vise større Sympati for den end vor nuværende Landbrugsminister. Jeg har set de bedste Eksempler paa, hvor stor en Interesse han har for hele denne Sag, og det interesserede mig ogsaa at høre den højtærede Minister i Folketinget udtale sig om, hvad der var gjort for Husmændene her i Landet, og jeg maa indrømme, at der er gjort overmaade meget. Jeg tror ogsaa, man bør gaa videre, og at man ikke kan gøre for meget i den Retning, da det sikkert vil være til Lykke og Velsignelse for vort Land, at man søger at oparbejde den Stand. Men det bør ske paa en naturlig og retfærdig Maade, og det forekommer mig ikke er Tilfældet ved dette Lovforslag. Det forekommer mig ikke retfærdigt og naturligt her at rette Blikket paa Husmandsstanden og søge at bringe den frem ved at skaffe den Jord. Hvis jeg var Husmand, vilde jeg ikke være taknemmelig for et Lovforslag som dette. Jeg tror ikke, det vil gavne hele Husmandsstanden, men kun enkelte Husmænd. Jeg har ved tidligere Lejligheder udtalt mig om den Slags Lovforslag og sagt, at de ere temmelig farlige. Jeg tror ogsaa, at det nærværende Lovforslag bærer Fare i sig. Det vil føre til Konsekvenser, som ikke kunne overses, og bringe os ind paa Forhold, som ville blive langt, langt vanskeligere, end vi dømme om.

Stilling: Det foreliggende Forslag er et Led i den Række af Forslag, der ere fremkomne for at hjælpe Landbruget paa bedste Maade, maa man antage. Og naturligvis ved jeg, saavel som de andre Byrepræsentanter, at hvad der gavner Landbruget, gavner ogsaa Byerne. Altsaa vil jeg med Glæde stemme derfor, naar jeg kan føle mig overbevist om, at det i Virkeligheden er til Gavn for Landbruget. Derom kan der dog maaske overfor dette Lovforslag rejses nogen Tvivl. Man ser, at derom ere de særlig sagkyndige noget uenige, for ikke at sige ganske uenige, og

den Motivering, den højtærede Minister kom med, var for mig heller ikke fuldt overbevisende. Den højtærede Minister ytrede, at det ærede 10de kongevalgte Medlem (Estrup) havde fremsat Anskuelser, som vare 50 Aar gamle. Jeg vil snarere sige, at det forundrer mig, at den højtærede Minister, som er en Fremskridtsmand paa alle Omraader, her fremsætter en Anskuelse, som synes mig noget anti-keret. Han mener nu, at man vil være i Stand til at hemme Tilvæksten til Byerne ved Foranstaltninger af den Art, som der her er Tale om. Jeg indrømmer, at han har Ret i, at det ser lidt betænkeligt ud naar der i de sidste 10 Aar har været en Tilvækst af 232,248 Mennesker til Købstæderne, medens Tilvæksten paa Landet kun har været 44,610. Det ser noget betænkeligt ud, men ser det mere betænkeligt ud for vort Land end for hele Verden? Det samme finder jo Sted overalt. Der er overalt en Fremgang af Tilvæksten til Købstæderne, til Industribefolkningen og en Tilbagegang for Landbefolkningen. Aarsagerne dertil ere jo fremhævede fra forskellige Sider, men ogsaa saa forskelligt, og jeg tror nu ikke, det ærede 9de kongevalgte Medlem (Hage) har Ret, naar han tror, at det er, fordi der i de store Byer er flere Fornøjelser og Adspredelser etc.; nej, jeg tror, det er, fordi der i Byerne er større Udsigt til lønnende Erhverv, end Landbruget har kunnet yde. Saa hører jeg straks den højtærede Minister komme med, at det er Toldbeskyttelsen, som gør det. — Ja, jeg tager ikke Fejl, den højtærede Minister var ogsaa i Dag inde derpaa, jeg vidste, hvor jeg havde ham. — Det er Toldbeskyttelsen, som gør, at der er Tilstrømning til Byerne. Men Toldbeskyttelsen virker ikke alene for Byerne. Man kan ogsaa udnytte Toldbeskyttelse paa Landet. Man ser saaledes, at der drages større og større Fabrikker ud paa Landet, Land og By stilles saaledes lige op med hinanden. Ser man hen til, hvor den største Tilgang af Befolkningen er, om det er til de toldbeskyttede Erhverv, saa tror jeg, Statistikken vil svare, at det er ikke Tilfældet. Alene Bygningsfag, som ikke have nogen Toldbeskyttelse, have faaet en meget stor Tilvækst fra Industrien, for ikke at tale om Skibsbygningen,